

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	22001 - Bases Didàctiques i Disseny Curricular / 2
Titulació	Grau d'Educació Infantil (Pla 2013) - Primer curs
Crèdits	6
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
María del Mar Oliver Barceló mm.oliver@uib.cat	17:00	18:00	Dijous	13/09/2018	10/01/2019	A107

Contextualització

L'assignatura de Bases didàctiques i Disseny Curricular es troba ubicada al primer quadrimestre del primer curs dins el Mòdul 2 titulat Planificació i gestió dels processos educatius, la qual cosa li confereix un caire bàsic, introductor i general.

Donat que és la primera assignatura del mòdul, s'articula al voltant de quatre qüestions bàsiques: quin és el paper de l'escola i del mestre/a en la nostra societat?, com aprenem?, com ensenyam? i com dissenyar situacions i experiències que provoquin un aprenentatge significatiu i rellevant? En poques paraules, podríem dir que l'assignatura pretén ajudar a l'alumnat a mirar d'una altra manera l'escola, tot valorant la docència com un intent de «posar en relació» el coneixement, l'aprenent i l'ensenyant. La seva importància recau en que ofereix uns coneixements instrumentals que serviran de base per analitzar, entendre i reflexionar sobre la complexitat de la realitat educativa i sobre com contribuir a la seva transformació.

D'aquesta manera l'assignatura es proposa iniciar el treball d'algunes competències bàsiques com ara el treball col·laboratiu, la capacitat d'anàlisi o el disseny, organització i avaluació de contextos d'aprenentatge, treball que trobarà la seva continuació en les altres assignatures del mòdul i la resta de matèries de l'estudi.

Requisits

Recomanables

L'assignatura té un caràcter introductor i de formació bàsica i, per tant, no té requisits essencials ni recomanables

Competències

Guia docent

Específiques

- * Capacitat per analitzar i desenvolupar els objectius, continguts curriculars i criteris d'avaluació de l'educació infantil (competència 13) .
- * Capacitat per interpretar i analitzar les lleis educatives de forma crítica (competència 15) .
- * Capacitat per dissenyar, organitzar i avaluar contextos d'aprenentatge que atenguin la diversitat dels nins i les seves singulars necessitats educatives, la igualtat de gènere, la equitat i el respecte als drets humans (competència 24) .
- * Capacitat per dissenyar, organitzar i avaluar contextos d'aprenentatge des d'una perspectiva globalitzadora integrant les dimensions cognitiva, emocional, psicomotora, social i expressiva (competència 25) .

Genèriques

- * Capacitat per adquirir estratègies pel treball col·laboratiu, desenvolupant actituds de respecte a la pluralitat de perspectives, el contrast d'opinions i el respecte a la diversitat (competència 3) .
- * Capacitat per promoure una imatge digna de la infància i el respecte als drets dels nins i de les nines (competència 5) .

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Continguts temàtics

Tema 1. ESCOLA I COMUNITAT. FUNCIONS DE L'ESCOLA I DELS DOCENTS EN LA NOSTRA SOCIETAT

- Funcions de l'escola actual
- Reptes de l'escola del segle XXI
- Paper atorgat al professorat
- Algunes propostes de canvi a l'escola. Implicacions per al professorat i per l'alumnat

Tema 2. EL MESTRE COM A FACILITADOR DE L'APRENTATGE

- Què s'enseny i què s'aprèn a les aules
- Com s'enseny i com s'aprèn a l'escola
- L'aprenentatge escolar. Què significa aprendre i què ho facilita. L'ensenyança per a la comprensió
- El procés d'ensenyança-aprenentatge com a procés de comunicació, de comprensions compartides, de reconstrucció de coneixements i de presa de decisions. La participació de l'alumnat.
- El paper del diàleg en les situacions d'ensenyança i aprenentatge. Estratègies comunicatives del mestre. El coneixement compartit i la construcció guiada del coneixement.

Tema 3. MARC D'ACTUACIÓ DEL MESTRE

- Concepte de currículum, fonts del currículum i models per organitzar els currículums.
- Ordenació general del currículum. El currículum de les Illes Balears.
- Currículum de l'etapa d'educació infantil. Els diversos nivells de planificació, intervenció i avaluació del currículum.
- La planificació i l'acció des de l'escola. El Projecte educatiu de l'escola.

Guia docent

- La planificació i l'acció des del cycle escolar.

Tema 4. LA PLANIFICACIÓ DE LES SITUACIONS D'ENSENYANÇA-APRENTATGE

- Característiques generals de la planificació.
- Les competències, els objectius.
- El continguts: tipus, selecció i organització.
- Les estratègies metodològiques i els recursos didàctics.
- L'organització de l'aula i del grup d'infants.
- L'avaluació com a procés de reflexió. Criteris i instruments d'avaluació a l'educació infantil.

Metodologia docent

En aquests apartats es descriuen les activitats de treball presencial i no presencial previstes a l'assignatura amb l'objecte de poder desenvolupar i avaluar les competències establertes per a l'assignatura.

L'assignatura disposarà d'una aula de Moodle al Campus Extens per tal que es faciliti la comunicació i la disposició de material per a l'alumnat. A aquesta aula, l'alumnat hi trobarà a la seva disposició: un forum de notícies, un calendari de tasques, documents electrònics i algunes propostes didàctiques que s'hauran de treballar de manera autònoma.

Activitats de treball presencial (2,4 crèdits, 60 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques		Grup gran (G)	Comptant amb la participació de l'alumnat, es tractaran els coneixements fonamentals de l'assignatura. Per això, a partir d'articles, estudis de casos i exercicis pràctics es desenvoluparan sessions de debat, anàlisi i reflexió compartida.	35
Classes pràctiques		Grup gran (G)	En aquestes sessions es durà a terme l'anàlisi i interpretació de situacions escolars. També es posaran en comú les activitats treballades en petit grup.	22
Avaluació		Grup gran (G)	Es tracta de la prova final de l'assignatura que consistirà en un examen escrit.	3

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula Digital.

Activitats de treball no presencial (3,6 crèdits, 90 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual		L'alumnat haurà de dur a terme: 1) el comentari escrit de les lectures que es proposin per cada tema, 2) la recerca de documentació, 3) l'estudi dels distints temes de l'assignatura.	60

Guia docent

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom en grup		L'alumnat haurà de realitzar: 1) un projecte de recerca sobre el professorat que es concretarà a l'inici del curs, 2) un treball sobre l'aprenentatge, 3) l'elaboració d'una programació.	30

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Les competències establertes a l'assignatura seran valorades mitjançant l'aplicació d'una sèrie de procediments d'avaluació.

Qualsevol activitat acadèmica que s'hagi de lliurar i presenti incorreccions ortogràfiques i gramaticals o una redacció inadequada que dificulti la comprensió del contingut, serà qualificada negativament.

A la taula següent es descriu per a cada procediment d'avaluació, la tipologia (recuperable R, no recuperable NR), els criteris d'avaluació i el seu pes en la qualificació de l'assignatura.

La superació de l'assignatura en cap cas serà possible si no s'ha superat l'examen amb una nota major o igual a 5.

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Classes teòriques

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Altres procediments (no recuperable)
Descripció	Comptant amb la participació de l'alumnat, es tractaran els coneixements fonamentals de l'assignatura. Per això, a partir d'articles, estudis de casos i exercicis pràctics es desenvoluparan sessions de debat, anàlisi i reflexió compartida.
Criteris d'avaluació	Participació individual a les sessions de classe i elaboració/presentació de les propostes encomanades a classe. En relació a la participació els criteris d'avaluació són: 1) Adequació de les preguntes i comentaris: aportació d'idees, experiències, exemples, opinions, criteris, de forma argumentada i en relació al contingut que s'està treballant 2) Escolta activa de les intervencions dels altres 3) Intervencions per establir relacions entre idees, entre idees i exemples, entre aportacions de distintes persones 4) Plantejament de preguntes, dubtes, qüestionaments que ajudin al grup a avançar 5) Interès en la participació.

Guia docent

En relació a les tasques els criteris són: 1) Adequació i claredat de la presentació 2) Coherència 3) Cohesió 4) Nivell d'anàlisi, síntesi i reflexió. d'anàlisi, síntesi i personal en el material elaborat.

Percentatge de la qualificació final: 10%

Classes pràctiques

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Altres procediments (no recuperable)
Descripció	En aquestes sessions es durà a terme l'anàlisi i interpretació de situacions escolars. També es posaran en comú les activitats treballades en petit grup.
Criteris d'avaluació	Participació individual a les sessions de classe i elaboració/presentació de les propostes encomanades a classe. En relació a la participació els criteris d'avaluació són: 1) Adequació de les preguntes i comentaris: aportació d'idees, experiències, exemples, opinions, criteris, de forma argumentada i en relació al contingut que s'està treballant 2) Escolta activa de les intervencions dels altres 3) Intervencions per establir relacions entre idees, entre idees i exemples, entre aportacions de distintes persones 4) Plantejament de preguntes, dubtes, qüestionaments que ajudin al grup a avançar 5) Interès en la participació. En relació a les tasques els criteris són: 1) Adequació i claredat de la presentació 2) Coherència 3) Cohesió 4) Nivell d'anàlisi, síntesi i reflexió. d'anàlisi, síntesi i personal en el material elaborat.

Percentatge de la qualificació final: 10%

Avaluació

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta llarga, de desenvolupament (recuperable)
Descripció	Es tracta de la prova final de l'assignatura que consistirà en un examen escrit.
Criteris d'avaluació	Respondre adequadament a preguntes de entre les que, previament amb l'alumnat, s'hagin establert com a possibles preguntes per a l'examen. Les preguntes podran ser: a) de comprensió, b) d'aplicació, c) d'anàlisi, d) de síntesi, i e) de valoració crítica.

Percentatge de la qualificació final: 40%

Estudi i treball autònom individual

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Altres procediments (no recuperable)
Descripció	L'alumnat haurà de dur a terme: 1) el comentari escrit de les lectures que es proposin per cada tema, 2) la recerca de documentació, 3) l'estudi dels distintes temes de l'assignatura.
Criteris d'avaluació	Presentació del material elaborat per l'alumne/a. Els criteris són: 1) Adequació i claredat de la presentació 2) Coherència 3) Cohesió 4) Nivell d'anàlisi, síntesi i reflexió. d'anàlisi, síntesi i personal en el material elaborat. Serà motiu de no qualificació l'entrega fora dels terminis indicats. El lliurament d'un treball plagiat serà motiu de suspens del treball.

Percentatge de la qualificació final: 20%

Guia docent

Estudi i treball autònom en grup

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Altres procediments (recuperable)
Descripció	L'alumnat haurà de realitzar: 1) un projecte de recerca sobre el professorat que es concretarà a l'inici del curs, 2) un treball sobre l'aprenentatge, 3) l'elaboració d'una programació.
Criteris d'avaluació	Presentació del material elaborat pels petits grups. Els criteris són: 1) Adequació i claredat de la presentació 2) Coherència 3) Cohesió 4) Nivell d'anàlisi, síntesi i reflexió en el treball elaborat 6) Nivell de rigor en la realització del treball. Serà motiu de no qualificació l'entrega fora dels terminis indicats. El lliurament d'un treball plagiat serà motiu de suspens del treball.

Percentatge de la qualificació final: 20%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Bibliografia bàsica

- ABEYÀ, E. (2017). *Amb ulleres verdes*. Palma: Documenta Balear.
- ARNAIZ, V. i DÍEZ, M.C. (2017). *Infàncies. Educar i educar-se*. Barcelona: Graó
- AMORÓS, E. i HORTAL, A. (coord.) (2013). *44 Experiències 0-3*. Barcelona: Graó.
- ANTON, M. (coord) (2000). *Educación infantil: orientaciones y recursos (0 a 6 años)*. Barcelona: Ciss Praxis.
- ANTON, M. (coord) (2007). *Planificar la etapa 0-6. Compromiso de sus agentes y práctica cotidiana*. Barcelona: Graó.
- BASEDAS, E.; HUGUET, T. I SOLÉ, I. (2001): *Aprender y enseñar en la educación infantil*. Barcelona: Graó.
- BRAZELTON, T.B.; GREENSPAN, S.I. (2005). *Las necesidades básicas de la infancia*. Barcelona: Graó.
- CARBONELL, J. (2008). *Una educación para mañana*. Barcelona: Ediciones Octaedro.
- CELA, J. (2009). *A peu d'obra. Reflexions i vivències a partir de l'escola*. Barcelona: Rosa Sensat.
- CELA, J., i PALOU, J. (2004). *Va de mestres. Carta als mestres que comencen*. Barcelona: Rosa Sensat.
- DAHLBERG, G.; MOSS, P.; PENCE, A. (2005). *Más allá de la calidad en educación infantil*. Barcelona: Graó.
- DOMÈNEC, J. i GUERRERO, J. (2005). *Mirades a l'educació que volem*. Barcelona: Graó.
- DOMÈNEC, J. (2009). *Elogi de l'educació lenta*. Barcelona: Graó.
- DUCKWORTH, ELEANOR (1999): *Cuando surgen ideas maravillosas. Y otros ensayos sobre la enseñanza y el aprendizaje*. Barcelona: Gedisa.
- FONT, E. et alt. (2009). *La conversa en petits grups a l'aula*. Barcelona: Graó.
- IMBERNÓN, F. (coord.) (2005). *Vivències de mestres: compartir des de la pràctica educativa*. Barcelona: Graó.
- L'ECUYER, C. (2017). *Educar en el asombro*. Barcelona: Plataforma Editorial.
- MEIRIEU, Ph. (2004). *Referencias para un mundo sin referencias*. Barcelona: Graó.
- MEIRIEU, Ph. (2004). *En la escuela hoy*. Barcelona: Ediciones Octaedro: Associació de Mestres Rosa Sensat Graó
- MOLINA, L.; JIMÉNEZ, N. (1995). *La escuela infantil: acción y participación*. Barcelona: Paidós Ibérica.
- QUINTO BORGUI, B. (2005). *Los talleres en educación infantil*. Barcelona: Graó.
- SANCHIDRIAN, C. y RUIZ, J. (2015). *Historia y perspectiva de la educación infantil*. Barcelona: Graó.
- TONUCCI, F. (1990): *Ensenyar o aprendre*. Barcelona: Graó.

Guia docent

TONUCCI, F. (2015): *La ciudad de los niños*. Barcelona: Graó.

Bibliografia complementària

- ARENDS, RICHARD I. (2007). *Aprender a enseñar*. México: Mc Graw Hill.
- BATEMAN, WALTER (2000). *Alumnos curiosos. Preguntas para aprender y preguntas para enseñar*. Barcelona: Editorial Gedisa
- CARBONELL, J., i SERRA, À. (2009). *La vida escolar en un curs. Coses que no sempre s'expliquen*. Barcelona: Graó.
- CARDÚS, S. (2000). *El desconcert de l'educació*. Barcelona: Edicions La Campana.
- GARDNER, H. (2000). *La educación de la mente y el conocimiento de las disciplinas. Lo que todos los estudiantes deberían comprender*. Barcelona: Paidós.
- GIMENO SACRISTÁN, J. (2005). *La educación que aún es posible*. Madrid: Morata.
- MERCER, N. (2001). *Palabras y mentes. Cómo usamos el lenguaje para pensar juntos*. Barcelona: Paidós.
- SPITZER, M. (2005). *Aprendizaje. Neurociencia y la escuela de la vida*. Barcelona: Ediciones Omega.

